

Цетиње, 3. марта

Истјерани су из службе сјеверни и јужни пол. Шта ће нам? Ако земљи требају, нека их се држи, европска политика има данас друга два пола. То су Берлин и Петроград. Између те двије тачке окрећу се данас насушна европска питања.

Овамо је био састанак грофа Ерентала с њемачким канцлером Бетман-Холвегом, онамо посјета краља Фердинанда, учињена моћноме словенском цару, и сад краља Петра.

У Берлину, како се искрено признаје, било је говора о Балканском Полуострву, о државама и народима који ту живе и трају; у Петрограду јамачно не о царству небесном, него о ономе што је нама ближе и присније но господи у Берлину.

У Берлину су се договарали као да Ерентал и Бетман-Холвег чине Европу, у Петрограду су мислили да су ваљада и они нешто под овим небом, па су се састајали и договарали засебно, колико од те Европе њима припада.

Они тамо мислили су да имају и право и дужност да се старају о нама, да не бисмо ми, луда дјеца, што год учинили што није за здравље и дабар напредак корисно, а ови у Петрограду опет мислили су, кад имају право они, имамо и ми, утолико више, што се ми старамо о себи, а не рјешавамо ништа о Познањској, Тријенту, Тиролу и другим зглавковима њихових монархија, који почињу у саставу европске политике озбиљно да кламичу.

Кад слушате једне — имају право, кад чујете друге — и они имају право, сви су у праву, па опет има печега што је, кажу, опасно по европски мир. Наравно то смо ми, то је оно што чини наше право. У очима централних сила то није право. Ми смо на кривом путу кад мислимо да се смијемо састајати и о својим приликама договарати. Још је кривљи тај пут ако хоћемо да се сложимо и да уговоримо какву заједницу. Ко нам је то право дао? Како смијемо непитати оне, који су заинтересовани на Балканском Полуострву? А заинтересовани су зато што то хоће; и кад хоће, наша је дужност да се о те интересе њихове не чешемо. Ко онда каже, да смо у својој кући ми сами господари, руши европски мир, јер ће се силе, чије смо интересе пренебрегли, а своје на њихово мјесто метнули, сматрати изазвани и зарићи.

И тако све ми криви. Криви смо и што смо живи. Криви смо зато, што тако хоће они који мисле да им је с неба дошао декрет да се увијек у наше ствари мијешају и да нам прописују шта смијемо, а шта не смијемо чинити. Ако се томе опре-

мо, изазивамо, и онда смо ми опасни по европски мир, не они.

У ствари агресија долази од њих. Кад би они мировали, њихов мир с наше стране не би био угрожен. А хоћемо ли се ми почупати далеко од њихових граница, или баш и на самој граници, хоћемо ли се састајати и договарати, шта се то тиче њих? По коме праву брига за нашу будућност не припада нама, но њима? По ком су праву њихови интереси у нашој кући пречи од наших?

Ствар је и за најобичнију памет јасна. Словенство је под најездом туђих, самоволно конструисаних интереса. Хоће да нас натјерају да те интересе правно признамо и да их респектујемо, а учинимо ли то, одрекли смо се себе и своје будућности. Само се по себи разумије да то нећемо чинити, и онда је наравно мир у опасности. Наравно је онда и да се договарамо, како ћемо се од те опасности заједнички бранити. Та одбрана не мора бити одмах крвава, може бити и бескрвна. Наше је право, наша је и дужност да туђинске интересе, који нам се као замке бацају на путу, обилазимо. Зарачи ли ко на нас, бранићемо се и крваво.

Та два супротна гледишта имају данас своје полове у Берлину и Петрограду. Још су прилично размакнути, а да је судар одмах сад могућан. Додирују се пажљиво и гледају да клизе један око другог, а докле ће то трајати, Бог ће свети знати. Свакојако код прве рапаве зголе може запети и креснути варница ако се једна или друга страна брзо не уклони. То може чинити само она страна, која је, незвана, дошла да се чеше о нас и да нам подноси списак својих смјело конструисаних интереса, којих у ствари на Балканском Полуострву нема. Не учини ли то, ми се нећемо одавати узалудном послу да истражујемо и утврђујемо ко је крив, али за толико ћемо се више постарати за пошљедице, и то таке, на које се нећемо жалити.

Страна Политика

Нови аустро-угарски трговински уговори — Нови изборни закон у Хрватској и Славонији — Балкански владари у Петрограду — Краљ Петар у Петрограду — Д-р Миловановић у Цариграду — Пошљедња анексије — Енглеска и Француска.

У Бечу је отпочела рад заједничка конференција царинска и трговинска. Она ради на томе, да среди трговинске односе између Аустро-Угарске и Црне Горе и Србије како би се што прије приступило и закључењу трговинских уговора, јер Аустро-Угарска се налази већ неколико година у неуговореном стању са нашом земљом, а близу томе и са Србијом, због чега је трпјела њена индустрија огромне штете, као што у пошљедње вријеме због неуговореног стања сноси огромне недаће и Бока Которска

која је упућена на Црну Гору и без ње јој нема живота.

Будимпештански листови јављају да је хрватско-славонски бан Томашић, путујући у Беч, да положи заклетву као тајни савјетник, свратио у Будимпешту, гдје се подуже савјетовао са министром председником Куеном. Поднио му је извјештај о политичким приликама у Хрватској и Славонији и саопштио му, какве све нове законе мисли да донесе хрватско-славонски земалски сабор. Међу овима ће бити и нов изборни закон. По нацрту за тај закон, изборно право ће се у Хрватској и Славонији проширити тако, да ће број бирача у Хрватској и Славонији одговарати од прилике сразмјери бирача данашњег изборног закона у Угарској. Хрватска и Славонија добиће дакле оно, чиме нико није данас задовољан у Угарској. Хрватско-српска коалиција биће задовољна и тиме, ма да је до рече говорила како се она бори за опште једнако изборно право. Али кад су у питању мандати и пештанске стипендије, не може се ни тражити да буде начело прече од интереса.

Берлински и Бечки листови много пишу о посјети руског краља у Петрограду, као и о крашњој посјети краља Петра руском двору. Берлински листови виде у томе и у закулисну радњу Русије која балканско питање доводи опет у опасност. Руски лист „Росија“ о сврхе се на то писате њемачких листови и виле: „За сваногниот страогном грачак однос, којико је неоснована сумња некоје стране штампе, да руска политика има друге смјерове, а не да одржи status quo на Балкану, и то држање Русије не може се сравнити тиме, да хоће да одржи добре односе са Турском и Аустро-Угарском. — Здравнице цареве и бугарског краља у Царскојем Селу најбоље свједоче, колико се неосновано подмећу Русији и Бугарској неки војни планови. Посјете балканских владара у Петрограду не треба да изазивају никакав страх; оне носе само званичан карактер. Не треба нико да се чуди, што краљ Бугарске и краљ Србије посјећују прво руски двор. То оправдавају потпуно традиционални односи Русије према словенским земљама. И то најмање може послужити сумњи, да Русија има неке планове против Аустро-Угарске и Турске. Нова заједница владајућих кругова руских са бугарским и српским биће најбоља залога за очување мира и реда на Балкану“.

Програм посјете краља Петра у Русији, коначно је утврђен. Краљ Петар пробавиће у Петрограду и Царскојем Селу пуна четири дана. Још на дан свога доласка отићи ће у Царскоје Село и састаће се са Царем. Други дан биће у царској палати дворски објед, на коме ће бити здравица. Трећег дана приредиће у почаст краља Петра, шураци му велики кнез Николај и Петар свечан објед. Тога дана краљ Петар чиниће посјете и примати дипломатски кор. Четвртог дана биће опроштај код царског дома и одлазак. Поговара се, да ће Цар да-

ти краљу Петру орден Александра Невског. Краљ Петар примиће Извольског у присуству министра председника Пашића и министра спољних послова Миловановића.

О бављењу д-р Миловановића, српског министра спољних послова у Цариграду, пишу сви листови, а нарочито турски, како је д-р Миловановић двапут примљен од султана и оба путаврло срдечно. Указују на то, како је бављење д-р Миловановића у Цариграду оставило у политичким круговима дубок утисак. Турска штампа указује као већ на свршен посве чин, да је утврђено зближење и пријатељство између Турске и Србије. Руски цариградски посланик давао је у почаст д-р Миловановића свечан објед, на коме је присуствовало двадесет осам особа, а међу њима и велики везир, сви чланови турске владе и дипломате. Турски листови још истичу, да је између Турске и Србије постигнут споразум и у политичким и економским питањима; ријешено је питање о грађењу дунавско-јадранске пруге; утрти су путеви новом трговачком уговору између Србије и Турске; и ријешено је, да краљ Петар са престолонашљедником Александром дође маја мјесца у Цариград. Даље је порта ријешила да учини сва могућа олакшања превозу српске робе и ратног материјала преко Солуна.

Аустриски министар финансија поднио је аустриском парламенту приједлог, у коме моли овлашћење да влада може подићи зајам од 181 милиона и 740 хиљада круна. Тај новац потребан је аустриској влади, да њиме накнади оне издатке, које је предујмила на припреме заједничке војске, мрнарнице и домобранства приликом анексије Босне и Херцеговине.

Енглески краљ стигао је у Париз и у уторник по подне походио је председника француске републике Фалијера. Задржао се код њега пола часа. Истог дана послје подне Фалијер је вратио посјету енглеском краљу и провео код њега такође пола часа. О разговору, који се водио између краља Едварда и Фалијера, неће се издавати никакво званично извјешће. Из околине министра спољних послова Пишона чује се само толико, да је у свима питањима, која се тичу Енглеске и Француске, између обје владе постигнут потпун споразум.

Словенски дом у Њу Јорку

— Словени у Америци отворили свој дом —

У Њу Јорку је на свечан начин извршено отварање словенског дома 20. фебруара.

Свечаном отварању присуствовали су многи Словени, словенске корпорације, пјевачка и тамбурашка друштва, иза којих нијесу изостајала ни српска.

Председник друштва, вриједни и заузимљиви проф. Михаило Пупин поздравно је присутне добродошлицом, захваљујући им на посјети, а Словак А. Р. Амброс држао је говор о значају овога дома по Словене.

Послије тога су присутни разгледали сва одјељења овога дома, као год што су и почашћени богатом закуском.

Ова свечаност је трајала од 2 сата послје подне па до неко доба ноћи.

Као што је познато, у Америци мал те не све народности имају своје домове, који служе као станиште досељеника.

И Срби, који с дана у дан све више долазе у Америку, намјеравали су да подигну свој дом, али ову своју замисао нијесу могли да изведу пошто до скоро нијесу били у заједници, него су били подијељени у разне организације, које су свака на своју руку радиле.

Проф. М. Пунин, стављајући се на чело Срба и радећи на општој српској организацији, није пропустио прилику, да и у овом правцу Србе помогне. Његовом заслугом извршена је организација словенског емигрантског друштва, те је подјелом које код американске милионарке Хелене Хартем, да словенском емигрантском друштву да на уживање своју палату, у којој је сада смештен словенски дом.

Из Босне и Херцеговине

— Најновије вјести, послје устава —

До сада су се у Босни и Херцеговини Муслимани дијелили на двије групе. Једни су били у муслиманској организацији, на челу које је био Фидрус и Шериф Арнаутовић и радили су у споразуму са Србима, њихов је лист „Мусават“. Други су били до скоро са Хрватима и сматрају се као владини људи. Како су приликом проглашења уставности и Муслимани из народне организације изјавили, да ће помагати босанској управи, то су се мањински одлучили и предузели засебну акцију.

Целокупна академска омладина из Босне и Херцеговине свих вјера примила је на свом састанку, који је био овичан дана у Беогу, једногласно ову резолуцију: Академска омладина стојећи на становишту народног суверенитета протестује противу октроисаног устава.

У штатуима пазови устава види акад. омладина жељу аустро-угарске бирократије, да и на даље поступи са нашом домовином као с једном колонијом, што нам показује именовање председника сабора, контролу обичу влада над нашим чистим интерним стварима и све остале тачке „устава“, премда је чак и анексијом Босна и Херцеговина дошла у положај према Аустро-Угарској монархији савим другачији од једне провинције.

Према томе треба да је прво начело како омладина тако и народних посланика, на и цијелог народа, да сви заједнички устанемо против те неправде, да свим могућим средствима порадимо на ревизији устава, какав би требао земљи, која би морала имати положај равноправан Аустрији и Угарској.

Овом приликом истиче академска омладина нада све принцип зближења свих дјелова народа без обзира на вјеру и политичко мишљење у борби са заједничким непријатељем и нада се, да ће сви правни синови домовине устати на одбрану, за коју смо се борили кроз толико стољећа.

ПОДЛИСТАК

Пастеров Институт

од Д-ра Менчикова

ПРЕВОД:

Милутин М. Спасојевић

Прије неколико дана испунила се 21 година од оснивања Пастеровог Института у Паризу. Оснивање Института у то вријеме било је прослављено на свечан начин, уз присуство председника републике Садн Карно, министара, посланика страних држава и многобројних представника наука са свих страна свијета. Пастер, погресен до суза, примајући велики број поздравних узбуђених на његову адресу, од узбуђења није могао прочитати говор, који је био саставио и предао га је сићу да он то учини.

Ствари су се развијале.

Двадесет-једно годишница института прошла је са свим непримјетно, и ја мислим, да велики број од многобројног персонала и не зна о том догађају. За ту двадесет и једну годину састав института се врло знатно увеличао и у неколико размјенио, тако да су од лица, која су учествовала при оснивању, остала само три: садашњи директор Др Ру, управитељ лабораторије Фериха и писац ових редака.

Вапај из Берана

— Турска се насиља продужују —

Берани, 28. фебруара

У суботу 27. фебруара враћала се из Берана кући петнајесто-годишња дјевојка М. (Име и презиме не казујемо, штедећи осетљивост њене породице). Двојица турских официри сретну је и насилно је одвукли у касарну.... Тек сјутра дан изабацили су из касарне несрећну своју жрвицу у пола мртву....

Ни најватреније ријечи не могу, ваљда, појачати утисак, који чини прост опис овога догађаја. Ни најпаветније доказивање не може вас, браћо наша, тако увјерити, колико има смисла онај ваш стални рефрен на све наше гужбенице: „Живите у слози и љубави с Турцима!“

„Живите у слози и љубави с Турцима!“ Турске власти затварају све српске цркве и школе у беранској нахији, хапсе свештенике, учитеље, старејшине народне, прогоне преко 80 највишењих људи, да оставе своја огњишта. Ви нас савјетуете: „Живите у слози и љубави с Турцима!“

Турске нам власти одузимају и оно мало злосрећног оружја, што смо имали, остављају нас голоруке на милост наоружаних Арнаута. Ви нас савјетуете: „Живите у слози и љубави с Турцима!“

Арнаути и аскери убијају девет Срба за ово пола године у беранској нахији, у нахијама гдје је Србима живот ипак повољнији него гдје је у Турској. А како је у Пе-

ришти, у слози и љубави с Турцима!... Живите у слози и љубави с Турцима!... Живите у слози и љубави с Турцима!... Живите у слози и љубави с Турцима!...

Турски аскери у Беранима врше насиље над једним дјетињем; турски официри, јавно у касарни врше насиље над једном петијесто-годишњом дјевојчицом. „Живите у слози...“ Хвала вам, браћо, на братскоме савјету, али ми ћемо тражити поноћи и у најцрњег бавола...

Српство

Потомак Вука Караџића. Након дугога потраживања пронађене задњег потомка Вука Стефановића—Караџића. Зове се Мило Вуком, који је живљанички је млад. Дожао је да му исплати 20.000 динара, јер је тако одређено у својој вјерој.

„Соко“ у Турској. Јављају из Скопља, да је основано у Куманову српско соколско друштво. То је државно такво друштво у Македонији. Прво се „Соко“ основан у Скопљу.

Пасоши за Србију. Српско министарство унутрашњих послова одредило је, да се ради олакшања међународнога промета престане са презиравањем пасоша за иностранце који долазе у Србију. Дакле за Србију сада не треба путног листа — пасоша.

† Милутин Милошевић. У Александрији, Египту, преминуо је Милутин Милошевић, мајор у пензији, хонорарни секретар српског консулата, шеф трговинске агенције, председник друштва „Југославија“. Лака му земља била!

Не само спољашња слика Института, него унутрашњост његова у многом је се измијенила. Не гледајући на његову спољашњост, силе и средства његова била су савим слаба. Губен хроничком болешћу, Пастер већ није био у стању да ради. Још са природном њему страшћу, он је шљедио својим напикама, и гледао је, да предупреди рђав утицај воде, али се узбуђивао при сваком неуспјеху.

Једно вријеме он се занимао лијечењем назајубе болести, по такви оштри узбуђивали су у њему до крајности првину систему и рђаво утицали на његово поколебано здравље, тако да сви који су се налазили у близини њега, савјетовали су му да одустане од тог предузећа. И ако није био у стању да ради жарко љубећи науку и живо интересујући се њоме, Пастер је обилазио лабораторије и усвојивао своју душу, тјешавем на свој пређашњи рад.

Остали персонал института био је савим малобројан, а уз то већина чланова губила је наду, не вјерујући у даљи епитанак института узмљед материјалних оскудница. Од 2½ милиона франака, сабралих од добротворних прилога 1½ м. утрошен је за мјесто и зграду института. Процент са онога милиона, те је остао, 30.000 ф. није било у стању да покрије текуће расходе. Владина помоћ од 30.000 давала му је могућности

Словенство

Нападај на цељске „Соколе“. Јављају из Цеља: Кад се у недељу враћао цељски „Соко“ са излета у Ст. Јурју јужном железницом у Цеље, напали су га „немилкутари“ у Шгорама бомбардујући на очиглед чиновника камењем вагоне, у којима су били словеначки Соколи. На срећу само је један Соколаш лако рањен.

Исељавање на велико. Из С. Ријеке брзојављају: Данас је паробродом „Карпатија“ друштва Кунарда Јани отпуговано у Њу-Јорк 1815 одраслих особа, 179 дјете и 22 одојчета. Међу овима има преко 800 особа, које се већ по други пут возе преко океана. Сви су исељеници из Угарске и Хрватске.

Поглед по свијету

Угарска

У Угарској се агитује на све стране. Агитију опозиционе странке, а тако исто агитију и владине присталице. Између Кошутаваца и Јустовца није дошло до споразума, те се, према томе, држи, да ће влада с успјехом извести изборе. Јустовци су силно огорчени противу Кошутаваца, јер су ови свом силом сметали у Роскову. Јуст је кренуо у циљу агитације по земљи и држи говоре противу владе, а нарочито се окomio на Кошута.

Енглеска

Политички положај у Енглеској разбистран је у толико, што се не може очекивати криза у кабинету прије месеца маја. Странке се већ спремају на нову изборну борбу. Влада ће пронајрати са лозинком, да се питање горње куће има ријешити потпуно независно од других питања. Министар Балфур између осталог жељи, да би се криза ријешила бар до јесени.

Аустрија

Листови доносе, да ће барон Бинерт морати почети са реконструкцијом свога кабинета и да се ни разуме са странкама. По садашњим околностима није ни мислило, да би влада добила најужније државно пошље. Барон Бинерт биће првог дана у Београду макар какав споразум.

Говори се да је положај грофа Ернста савише узурман. Говори се чак и о његовој психичкој стањи. Гроф Ернст није ни у Београду, као аустро-угарски посланик, негово место доћи ће гроф Ернст. Ернстатов је положај према вјестима из дипломатских кругова узурман ради аустро-угарско-руских односа.

Гроф Ернст долази да се именује један Југослав за министра, то ће такво именување до краја бити. Именување би било да се до краја не узимају ни од каквих политичких услова. Међу угарским посланицима синониму им је Ивчевића Нови министар преузме министарство ових послова а неће бити југословенски земљак министар, пошто се том опору Немци.

Међу клерикалцима се чешки спор већ ома заоштраио. Ушљед жестоке агитације демократнога крила чешке клерикалне странке доћи ће ваљда до оснивања католичке конзервативне чешке странке. На чело агитацији су браћа Мусливен,

да је два животари, по о организацији ма каквог ширег реда није могло бити ријечи. Какав положај Института мучио је Пастер, и он је мислио на разне начине, како да побољша материјално стање свог љубљеног чеда. Његов свијетски глас и његове многобројне везе са људима, нијесу биле у стању отворити повичнике богатих људи. С циљем да би их заинтересирао, Пастер је позвао најзнатије од њих у управу института. У том броју чланова био је знаменити Алфонс Родригез на ког је особито полагао своју наду Пастер. По ријетко, присуствујући на сједницама управе, тај богати човек вадио је из чепа не повичник, по сат — извајајући нестрпљене, што сједишња тако дуго траје.

И сва та његова оихоћења са богатим људима, нијесу била у стању да извуку из биједи Институт. Особито су знатне тежине Пастера, да се користи ма на какав начин од барона Гарша, једног од најзнатијих и богатих људи тога времена. Њега је стало огромног труда док је нашао начин, који би Гарша довео до тога да пошлти Институт. Сви су мислили, кад је једном Гарш био у Институту, да ће учинити нешто у прилог Института. По очекивања била су узалуд. Барон се надмјеним изгледом пришао је к Пастеру, — говорећи: «да није од потребе представљати се, пошто смо свима познати». Површно прегледав Институт прегледао је

који су засновали у свему слични програм као њемачки хришћански социјали само што су тај програм проширили, захтјевајући својште право гласа с тајним гласањем.

Позориште

Јубилеј Д. Петровића. Члан београдског Н. Позоришта Димитрије Петровић прославља 10 ов. м. двадесетогодишњицу свога глумачког рада. Тога дана биће у Н. Позоришту у часг свечаности свечана представа Д. Петровић је један од скромних радника Краљ. Народног Позоришта, који својим скромним силама допринио Н. Позоришту, вршећи тачно своје дужности и предано радећи на позоришној умјетности. И ми се придружимо општим жељама, честитајући славленику ову скромну свечаност и желећи му сваки успјех.

Позориште М. Стојковића. Ових дана бавило се у Сплету позориште Мике Стојковића, одакле је отишло на Вис. Позориште ће се дуже бавити у околним Сплета.

Војновићев триумф у Кракову. Пољске новине су пуне о сензационалном успјеху „Дубровачке трилогије“ у Мјескоме позоришту у Кракову. Немимо простора да препишемо чланке и оцене пољских списатеља и критичара, који једнодушно акламирају дјелу и јесиницу, кога дословце називљу једним од „првих савремених европских јесиника“. Дубровачка трилогија је у многим критичким вјестима похваљена са дјелима Pizbiszka, D'Annunzia и Radenbacha. О представљама, да је била узор јесиници и естетичког ефекта. Први пољски глумци сучједовали су и у најмањим улогама. Станислав Грабовски каже, да би први дио боље приказали забрљачки ансамбли и статистерија, о којима тврди, да су првог реда. — И чешке новине у Прагу баве се тим великим, неоеквиваним успјехом српске књижевности у Пољској. „Narodny Listy“ i „Politika“ доносе дуге чланке и ентузијастичке оцене о Војновићевој Трилогији, која је у исти час ипавила и учешком преводу. Обје представе Трилогије у суботу и у недељу навућиле су краковско позориште до врха.

Приложници манастира Косијерева. Управитељ манастира Косијерева на штања многих: да ли је дошао њихов прилог објављује: Од 1. августа 1909. до 24. фебруара 1910. г. Управи манастира Косијерева примала је од шљедних побожних приложника пернера:

Браћа Љубићковић 4 70, Власо Ф. Томашевић из Америке 25 33, Саво Кошчић 3, Саво Радљев Шушић 3, Марко С. Марковић 10, Петар В. Бошко полови — Кошчић 10, Амер 20, Симо Алексић из Америке 8, Маго Д. Ковач Амер 2, Стеван Јанковић Амер 4, Јефто М. Калибарда Амер 8, Ристо Радловић Амер 10, Милан Б. Драшковић Амер 10, Илија Ђ. Драшковић Амер 10, Филип Г. Бошковић Амер 24 34, О. Ј. Лекић 10, Крсто и Маго Мишић 14, Јозо Богачић 5.

Свима приложницима молимо се Богу и Св. Арсенију, да их благослове и да им даду здравље.

збирку микроба, који су били њему показани на разне начине помоћу микроскопа. Гари зачуђено запита: «на какав начин може бити од свега тога? Пастер се све надао, да ће побољшати средства Института и купити вријеве, који су се зеленили сирам његових прозора, по он је у томе и умро, неочекав да се оствари његова жеља. Материјално стање било је до тога жалосно, да кад се јавила потреба да се купе два коња, да се покуша спремити прве маје сиворотке, Институт није био у стању него сам Ру принуђен је био то учинити за свој новац, не гледајући на то што је и сам оскудијевао. Тако су ова два коња послужили срећом у почетку за Институт. На њима је извршена проба су чим се потврдио проналасак Берлинга, да у крви животиња, које су на нарочити начин биле обрађене, налази лечебно средство против tetanus и дивтерије. Не у то вријеме, као лијек, дјелство крвие коњске сиворотке против прве болести, показало се савим познатно. — Међутим против дивтерије оно је показало своју мафиоцину силу. Давши главн резултат, било је купљено још неколико коња за исту циљ, и ускоро Институт почео је продавати велику количину сиворотке против дивтерије, што је њему дало могућности да побољша своје стање г. ј. да увелича раднички персонал и, уопште, да у неколико

Догађаји и анегдоте

Отело и Дездемона. У једној јужној америчкој вароши представљати су тамошњи Црнци Отела и Дездемону. Црнци, који је представљао Отела, дошао је до места, где пита Дездемону, гдје је црнци марица, коју јој је дао. Приближивши се Дездемони развикао се колико је могао: „Дездемоно, гдје је марица?“

Никакав одговор.
Црнци још јаче: „Дездемоно, гдје је марица?“

Никакав одговор.
Црнци је још бешње подвикнуо: „Дездемоно, заповиједам ти, да ми даш марицу!“

У партеру је усгала стара једна жена и довикивала је „Отелу“: „Катане, немој да задржаваш представу. Обриши нос о ржав и настави игру.“

Разлике у одговору. Харун и Рашид бјеше сазнао, да су му пошепали сви зуби. Он дозва једног тумача и упита га, шта ће са њим да значи. „Бог хоће да те сачува од велике несреће!“ одговори тумач: „саи значи, да ћеш ти дочекати да помру сви твоје рођаци“. Калиф се наљути на ово обично тумачење, даде му нешто ситнина и дозва другог тумача. Овој на питање: шта саи значи, одговори: „Бог ће дати дуг живот свима твојим рођацима! — Али саи значи да ћеш ти све преживјети“. Калиф му даде сто дуката. У ствари и један и други тумач беху исто рекли.

Швенигер као Бисмарков љекар. У љекарским круговима ширила се анегдота, којом се, обзиром на оригинални начин обојине саучесника може приписати истинитост. По том, би рећи, да је Швенигер стекао Бисмаркову симпатију тим, што му је био искрен и отворен. Железни канцелар није волио да га љекар кади је побољшавао, много испитује. Када је Швенигер први пут био к њему позван, нестало је Бисмарку одмах стрљивости, и на један љекарски упит он му даде отворан одговор. Али Швенигер није се дао тим улазницима, већ хладнокрвно одбруси: „Стојим Вашој светлости на службу, али, ако хоћете да Вас лијежим а да ми за што не платите, онда ће бити боље, да пошаљете за марвеног љекара; тај је обикао тој методи“. Од тада бјаше Бисмарк издичен од своје осорљивости према љекарима.

Један служитељ волао свог земљака графом Минхен им. Земљак хтједо знати, што значе китови на пошти свеучилшта. Служитељ му именована неке ученике из познатог доба. А код једног познатог грчког филозофа реце он се тако: „То је доктор Швенигер“. Служитељ: „Аха, Бисмарков љекар! Али зашто је то?“ Служитељ: „Значи, Септ, одкад је познатице државног канцелара, тргају се људи за ње тако, да би се и највршња крива морала подерати“.

Црква у Будимпешти покрадена

— Дреска крађа пред олтаром. —

Крађивши сад више ни цркве не штеде. Почели су да нагрбу и на њих и да их рабе онако исто као што су то до сад чинили са трговинама.

Дрески крађивши оробили су ноћу између 27. и 28. пр. м. цркву у будимпештан-

рашера своје дрјство. Затим је дошла помоћ од једне госпође, који је плахела да нешто што остане у тајности, а тако исто и од Баронице Гари, удовице, баншара, о ком је било говора раније.

И.
Бреда Института грађала је 7 година, затим више мање побољшало се његово стање и на крају се Институт обогатио.

А ово како:

Педесетих година прошлога вијека у Паризу јавио се из Бордоа један сиромашни Јевреј по имену Ифла, син сасвим бједних родитеља. Ступивши на службу у банку код једног бродовог Јевреја, врло богатог он је почео заимати се разним спекулацијама ушљед чега у мало није донао затвора. Мало по мало он се обогатио. Пошто је стекао нештоли милиона франака он је заузео видно мјесто међу банкарима и са свих страна свијета к њему су долазили сиромашни робаци, чекајући од њега повчане помоћи.

Он је био велики тврдица, те ушљед тога повлада се са њима. Отварајући удонцем ратно а неизмајући дјецу, он је почео мислити, гдје да скупести своје богатство у случају смрти, а главна му је била циљ да обиђе своје робаци, који су му прије досађивали.

И тако истовремено у Ифла развије се невољично славолубље. Он је желио да се негово име попише у потомству и све је

ском десетом дијелу. Умјетнички израђене драгоцене црквене ствари однијели су, дочим су друге дивљачки разлупали.

Разборници су ваљда цијелу ноћ несметано харачили, јер ни један кут у цркви није остао неиспиреметан. Провалили су у сваки олтар, у све ормаре. Сваки предмет, свако распеће разгледано је ради вредности, а на пошљетку испражњена је свака шкрабница а вреднија однесена. Учињена штета не да се процјенити, јер према многе посуде са светим моћима нијесу биле од злата и сребра, ипак им је умјетничка вредност била велика.

У пет сати изутра ишао је Флоријан Хупан с помоћником на звоник, да звоне. Када је дошао до врата хора, опазио је на своје чудо да су отворена. Најприје је помислио да сајдија на црквеном сату нешто поправља, па је звао неће ли се ко јавити. Не добивши одговора, пошао је неколико степенита према звоннику и опази, да је коноп са једнога звона одрезан. Одметивши на хор, пађе на крају оргуља привезан коноп и спуштен к дну цркве.

Сад је Хупан разабрао, да је црква покрађена. Полети одмах на улицу позове пред црквом стражара, те оде с њим к пароку Хоку. Тада пођоше сва тројица у цркву.

На телефонску пријаву дође одмах неколико декретива с полицијским сајветником и установише ово:

Лопови су провалили преко галерије на хор, и одавде се по одрезаном конопцу спустили у цркву, дванаест метара испод хора. Ормар, у коме су свега моћи, у главном олтару, отворен је силом, ваљда помоћу једне секире. Калежи су из ормара однесени, а уреси олтара и умјетнички свијетљави разлупани.

Из цркве провалили су лопови и сакристију, оvdје провалили све ормаре и однијели калеже, сребрене посуде за уље и тасе. Провалили су и ормар с мисним орнаментом, али нијесу ништа узели.

Напошљетку отворили су све касе с новцима, стрљаше све ствари у двије кожане торбе, које су нацпи у сакристији, и отидоше на једну покрајну врата, која су силом отворили. И на кор су дошли лопови обијањем.

Полиција слута, да су лопови били врло вешти провалиници, који добро познају ваљетне кључе. Отварајући су напие само оне кључе, које рађивајући су били посробрени. Била су бар двојица, а радити су врло опрезно, јер нијесу оставили ништа, осим њим се могло у траг ући.

Установљено је да су лопови однијели ове ствари: из сакристије два гдана олтару сребрен позлаћен калез, два сребрена и један позлаћен свијећњак. С покрајних олтара крст од никла и велико распеће. Из сакристје четири позлаћена сребрена калежа, међу њима прекрасни калез, кога је носио жушник Хок, а добио га на дар пригодом мисничкога јубилеја. Осим тога четири сребрене канте за уље, четири позлаћене сребрене тасе и двије кадонице с много мањих посуда. У једној каси било је 56 круна, у другим дијелма јачачно много више, Украђене ствари вриједне ефективно 2000 круна. Умјетничка вредност знатно им је већа.

Полиција је употребила сва средства, да лопове улови.

мислио како ће доћи до тога. По савјету једног пријатеља он је даровао велику суму на (5) чет Шаритатив Академија, с тим да сваке три године са процента оне дају премију до сто хиљада франка. Први пут та премија је била издата D-ry Ру, бившем садаш. више директору Пастеровског Института и тако рећи продужатељу Пастеровске традиције. Ру је дао своју премију Институту, ради нових потреба. За те новце било је издјелено виши број хајмуна по школу на јену, на којим су извршени опити привлачења сифилиса, што је дало врло интересне резултате.

Доније, промијенивши своје презиме — Озирис, дознаде да је Ру подарио своју премију Институту, један сиромашни човјек, — није вјеровало. Не у скоро се он убиједио у то да има људи, којима је општа ствар преважна од личне, ма да сам Озирис к броју таквих људи није припадао, али ипак он се почео све више и више интересовати судбод Института.

Сасвим остаравши, (њему је било 80 г.) Озирис се почео брижити на какав начин он би предао своје имање у добре руке, које је било нараело до 40 милиона франака. Не имавши вјере код владе, а тако исто ни код друштвене утанове (assistance publique), по по савјету његових пријатеља, ријешно је оставити знатну суму свог имања Пасте-

Дневник

Господар на Ријечи. Са Ријеке смо добили овај извјештај: Као сваке године што је овдје, на Ријечи, на данашњи дан т.ј. на бијелу службу, највиши пазар у години, тако је и данас било мноштво народа из цијеле ријечке нахије, и са стране. Дивно је било видјети чисти народ из ове нахије, како мушки тако и женски. Око једанаест сат" прије подне скоро је био цио народ окупљен. На десет и три четврти Њих. Кр. Вис. Књаз Господар и Књагиња Милена и Њ. В. Књагињица Ксенија кренули су из двора пјешке и прошетали ријечким пазаром. У пролазу између многобројнога народа често су се заустављали и распитивали се са појединим дошлим на пазар, и многе су обдаривали богато новцем. Њ. Кр. В. Књаза Господара највише је интересовала омладина, које бјеше доста, а која је ове године извршавала гађања сваки у својој чети, питајући их како су гађали и колико је пута који убио биљегу. Момчад су хитро прилазила своме Господару и казивали своје поготке; неко вели од двадест метака двадест погодака, а неко од осам метака осам погодака и т. д. Њ. Кр. В. Господар, задовољан тијем њиховим одговором, многе је похвалио, а многе и материјално награђивао, говорећи да Му је веома драго кад Црногорац млади зна важност црногорског оружја и кад се младеж показује вриједна у ономе што је Црногорцу најсветије. Тако исто Њ. Кр. В. Књазица Милена много се распитивала са старим женама о њихову животу до сад и о пазару, објашњајући им да десно и лијево је В. Књагињица Ксенија ишла да се уред својих узвишених Родина и да фотографски апарат у руци и често застајкујући хватала је поједине групе у народу по пазару. Око једанаест сат" четврт" Њихов. Књаз Височанства су се повратили пјешке у двор.

Књаз Мирко на Цетињу. Њ. В. Књаз Мирко допутовао је на Цетиње у суботу и у понедјељник прије подне, поводом двогодишњице смрти Књажевића Стевана обишао гробове Своје пок. дјеце и јуче се повратио на Крушевац.

Био на Ријечи. Њ. В. Књаз Петар у понедјељник ујутру отпутовао је на Ријеку, одакле се сјутра дан повратио.

ровом Институту, ради проучавања главних човјечанских болестију: жетиве, сифилиса, опасних отока и др.

Много мањи дио, он је завјештао у корист својих рођака, а тако исто и на разне добротворне установе, на грађење споменика и т. д.

Пошљедњих мјесеца свога живота, Озирис је дошао у додир са мном и Др Ру, са општанујући пач о предаји свога имања, он је мислио оставити Институту око 20 милиона франака, по по сирештој ликвидацији нашљедства у корист института дошло је више од 32 мил. ф. Формалност о тој ствари одуговлачила се у току од 2¹/₂ године, по при крају прошлог прољећа било је објављено, да је институт добио своја права. Ма да није ни до сада институт добио горе речену суму, али ипак знатан је утицај великог нашљедства. Рад у лабораторијама оживио је. Пређашња оскудна у средствима, прошла је и, прије двије године, институт је добио у сусједству велики комад земље са готовом зградом за нове лабораторије.

III.

Послије свакојаких препрека, институт, прослављајући своју двадесет-једну годишњицу, осјетио се потпуно независан у материјалном погледу.

Слично томе, као кад дјеча на именици својих родитеља, изговарају научене стихове, тако

Вратили се. Овдашњи руски војни аташе г. пуковник Потопов, који је службеним послом био дуже вријеме у Русији, повратио се на Цетиње. Исто се тако вратио са одсуства и талијански посланик г. барон Сквити.

Излет. Овдашњи њемачки посланик г. Пилгрим Балтаци са г-ђом и још неким члановима дипломатског кора чине данас излет до Никшића, одакле ће сјутра под манастир Острог. У петак се враћају са излета.

Министри на Ријечи. Јуче прије подне отпутовали су на Ријеку сви чланови Кња. Владе, г. Марко Ђукановић и бригадир г. Ј. Вукотић, одакле су се исти дан повратили.

Пост-деби за српске листове. Краљевско Српско Посланство у Бечу тражило је поново од аустријске владе, да се одобри пост-деби српским листовима и да им се дозволи улазак у Аустро-Угарску, који је забрањен био готово свима биоградским листовима за вријеме анекснионе кризе. Том је приликом и нашем листу забрањен улазак, па ни до данас није забрана скинута.

И опет о дувану. И поред свега обећања од стране фабрике дувана, да ће се од сада строго водити надзор над дуваном и фабрикацијом цигарета, ових дана је фабрикација цигарета била таква, да се цигарете нијесу могле употребљавати, јер су биле или сувише тврде или су омоти били тако лабави, да су цигарете пуцале при најмањем додиру. Крајње је вријеме да се тој алкавости стане на пут.

Велика игранка. Велика игранка, што је приредило пјевачко друштво „Његош“ у Зетском Дому у суботу у вече, испала је сјајно. Одзив грађанства је био одличан а особито лијепог пола. Први дио игара испао је на свако задовољство, а за врјеме котљона публика је толико била анимирана, да је у игри и забави пробавила до неко доба ноћи, те је у најбољем расположењу провела све вријеме и са најбољим утицима се развила кућама, одајући праређивачима сваку част и хвалу на умјешности и и труду, који су овом приликом уложили, да публику најпријатније забаве и пруже им ријетко задовољство да се наживају у лијепој игри и отменом друштву. Улаз у салу био је освјетљен разноврсним и разнобојним лампионима, а сала богато украшена разним вјештачким украсима, лампионима и зеле-

исто и мене се прохгјело означити наступање нове ере у животу института, ма каквим дјелом. Пошто сам се цијло лето бавио у Паризу, ја сам се ријешно освјетити то вријеме на проналазак дјечије колере, која их је немилосрдно упропаћивала у првим годинама живота. Не гледајући на то што се хитијена груди, да предустерте распрострањивање у народу, ипак су смртни случајеви од те болести још велики. Сваке године од ње умире у Паризу више од 2.000 дјецу. Осим овог практичног значења, изучавање дјечије колере сувише је интересантно. Послије озбиљних испитивања за проналазак бактерије за које се мисли да су узрок те болести, многи научници изгубили су наду у Бактериологију, и увијерали су се да дјечија колера зависи од зарађења хране тим бактеријама у вези са дрјетвијем љетњих врбуна.

Изучавачући ту болест научним путем, били смо у стању да докажемо, да се она може произвести и код малих питомих зечева, а тако исто и код малог шампанза. Дјечија колера показала се исто тако инфекцијом болестију, као садања азијатска колера. Док азијатској колери узрок лежи у коловеким вибриоцима, који улази у тијело човјечије са водом, а ређе са не куваном храном, докле ова прва зависи од врло распрострањене у природи бактерије познате под именом протеја (bacillus proteus). Пита-

